

IAF

Inspektionen för
arbetslöshetsförsäkringen

Rapport 2023:6

Granskning av Arbetslöshetskassan Vision

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi utövar tillsyn över arbetslöshetskassorna och gör uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen och av ärenden om återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program, samt av Arbetsförmedlingens utbetalningar av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vidare granskar vi Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden om varning och avstängning från aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen och Försäkringskassans handläggning av ärenden om avstängning från sådan ersättning. Vi följer utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Vi verkar för att Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och Försäkringskassan tillämpar bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor samt i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist. Vi verkar även för att säkerställa att arbetslöshetsersättning betalas ut endast till de personer som är berättigade till det.

Det gör vi bland annat genom att påtala de brister vi finner till de aktörer vi granskar, och Arbetsförmedlingen ska till regeringen och IAF redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller som man planerar att vidta med anledning av vår tillsyn. När det gäller arbetslöshetskassorna får vi dessutom meddela erinringar och förelägga en arbetslöshetskassa att vidta åtgärder.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi bidrar även till att förtydliga regelverket genom yttranden till bland annat Högsta förvaltningsdomstolen.

Förord

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har granskat arbetslöshetskassan Vision enligt vår modell för granskning av arbetslöshetskassor där både arbetslöshetskassans styrning, arbetsformer och rättstillämpning ingår. Granskningen omfattar därför flera delar av arbetslöshetskassans verksamhet, som förvaltning, organisation och ärendehandläggning. Rapporten sammanfattar resultatet av granskningen. I ett separat beslut har vi redovisat resultat av granskningen av enskilda ärenden direkt till arbetslöshetskassan. Eventuella återkrav av statsbidraget i enskilda ärenden med anledning av granskningen kommer att hanteras som separata ärenden och redovisas därför inte i den här rapporten. Arbetslöshetskassan har fått möjlighet att faktagranska kapitel 2–4 i rapporten.

Granskningen har genomförts av Mirella Dizdar, Martin Johansson och Camilla Pettersson. I arbetet har även Kerstin Claesson och Marika Holmqvist deltagit. Rapporten föredrogs av Mirella Dizdar. Vid den slutliga beredningen av ärendet har enhetscheferna Cathrine Carlberg, Jessica Idbrant, och Claire Melin deltagit. Enhetschefen för granskningsenheten har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 17 maj 2023

Cathrine Carlberg
Enhetschef

Mirella Dizdar
Utredare

Sammanfattning

IAF har granskat arbetslöshetskassan Vision enligt den modell vi använder för att granska arbetslöshetskassornas arbete med att upprätthålla rättssäkerhet och effektivitet i arbetslöshetsförsäkringen. Vi har granskat arbetslöshetskassans förvaltning och organisation, för att få en bild av hur verksamheten bedrivs. Vi har även granskat ett urval av ärenden som rör tillämpning av bestämmelserna vid utredning och beslut av förstagångsprövade ersättningsärenden, ärenden som rör ifrågasatt ersättningsrätt efter underrättelse från Arbetsförmedlingen och återkravsärenden. IAF:s bedömningar avser bara de ärenden som har granskats och är därmed inte representativa för handläggningen av samtliga ärenden och ärendetyper vid Arbetslöshetskassan Vision.

Arbetslöshetskassan har goda förutsättningar att utföra sitt uppdrag

Granskningen visar att de organisatoriska förutsättningarna hos Arbetslöshetskassan Vision är goda. Arbetslöshetskassan har också en fungerande förvaltning och dokumenterade rutiner för arbetet med intern styrning och kontroll. De genomför riskbedömningar och kontroll av både ärendehandläggning och omvärldsfaktorer som kan påverka deras verksamhet. Granskningen visar även att arbetslöshetskassan har stabil ekonomi samt en strukturerad uppföljning och kontroll av ekonomin. IAF:s bedömning är att arbetslöshetskassan har goda förutsättningar att genomföra sitt uppdrag.

Ärendehandläggningen fungerar bra

Granskningen av ärendetyperna förstagångsprövningar, underrättelser och återkrav visar att handläggningen vid Arbetslöshetskassan Vision fungerar bra. IAF konstaterar att arbetslöshetskassan har handlagt de granskade ärendena på ett sätt som gör att de är lätta att följa, i form av dokumenterade handläggningsåtgärder och tjänsteanteckningar. Även andra förekommande utredningsåtgärder som inte uttryckligen framgår av de handlingar som har skickats in till arbetslöshetskassan är dokumenterade i ärendena.

Vid granskningen av förstagångsprövade ersättningsärenden fann dock IAF anledning att påpeka en generell brist:

- Flertalet av arbetslöshetskassans beslutsbrev saknade information om vilken period som ersättningen hade beräknats på.

IAF har påpekat brister i 5 av de 78 ärenden som har granskats. Bristerna har kommunicerats till arbetslöshetskassan i ett separat beslut.

Arbetslöshetskassan Vision har i sitt yttrande uppgett att de kommer att åtgärda de brister som IAF funnit vid ärendegranskningen. IAF bedömer därför att någon ytterligare uppföljning inte är nödvändig.

Innehåll

Inledning	7
Hur har granskningen genomförts?.....	7
Organisation och förvaltning.....	9
Intern styrning och kontroll.....	10
Kompetens och bemanning	11
Skälen för IAF:s bedömning.....	12
Arbetslöshetskassans ekonomi.....	13
Medlemsrapportering.....	14
Skälen för IAF:s bedömning.....	15
Ärendegranskning	16
Granskning av förstagångsprövningar.....	16
Skälen för IAF:s bedömning.....	17
Granskning av underrättelser.....	18
Skälen för IAF:s bedömning.....	18
Granskning av återkrav.....	18
Skälen för IAF:s bedömning.....	19
Redogörelse för åtgärder	20
Bilaga 1: IAF:s skala för bedömning av brister.....	21
Bilaga 2: IAF:s modell för kassagranskning	22
Bilaga 3: Urval.....	23

1

Inledning

Utgångspunkten för den här granskningsmodellen är att få en ökad helhetssyn genom att genomföra en granskning som belyser både Arbetslöshetskassans Visions förvaltning, organisation och rättstillämpning i enskilda ärenden. I det här kapitlet beskriver vi vilka moment som har ingått i granskningen.

Hur har granskningen genomförts?

Vi har genomfört en ärendegranskning och tagit del av relevanta styrdokument. För att få en beskrivning av arbetslöshetskassans organisation, förvaltning och styrning har vi även genomfört en gruppintervju med styrelseordföranden, kassaföreståndaren, den försäkringsansvariga och den regelefterlevnadsansvariga. I samband med granskningen har vi också kontaktat statens representant i arbetslöshetskassans styrelse.

För att ge en fullständig bild av verksamheten innehåller rapporten även en beskrivning av arbetslöshetskassans ekonomiska situation utifrån IAF:s tidigare granskningar av årsredovisningen och den budget som arbetslöshetskassan har lämnat till IAF.

Ärendegranskningen har omfattat tre ärendetyper:

- förstagångsprövade ersättningsärenden (förstagångsprövningar)¹
- ärenden som rör ifrågasatt ersättningsrätt efter inkommen underrättelse² från Arbetsförmedlingen
- ärenden som rör återkrav av utbetalad arbetslöshetsersättning.

Ärendegranskningen genomfördes i ärendehanteringssystemet ÄGA, och omfattade 78 ärenden. Beslut i de granskade ärendena har tagits under perioden april–september 2022. I urvalet av ärenden som rör ifrågasatt ersättningsrätt har vi inkluderat både ärenden där arbetslöshetskassan har beslutat om en sanktion och ärenden där de har beslutat att ersättningstagaren inte ska få en sanktion. I urvalet av

¹ En förstagångsprövning är en prövning av rätten till arbetslöshetsersättning för en ersättningssökande som inte tidigare haft arbetslöshetsersättning eller som inte har rätt att återknyta till en tidigare period med arbetslöshetsersättning.

² Arbetsförmedlingen ska lämna en underrättelse när det finns en misstanke om att en arbetssökande inte uppfyller de allmänna villkoren för arbetslöshetsersättning eller missköter sitt arbetssökande, förlänger sin tid i arbetslöshet eller orsakar sin arbetslöshet.

ärenden har vi eftersträvat en variation av orsaker till underrättelserna, för att även belysa mindre vanliga orsaker.

Ärendegranskningen genomfördes under oktober–november 2022 och intervjun genomfördes i januari 2023. Efter ärendegranskningen fick arbetslöshetskassan ett protokoll med resultatet av granskningen och en sammanställning av intervjun. Arbetslöshetskassan yttrade sig över granskningsprotokollet den 15 december 2022 och över intervjusammanställningen den 14 februari 2023.

I bilaga 1 finns IAF:s fyrgradiga skala för bedömning av allvaret i de brister vi har funnit i vår tillsyn och granskning.

2

Organisation och förvaltning

I det här kapitlet beskriver vi Arbetslöshetskassan Visions allmänna organisatoriska förutsättningar för att bedriva sin verksamhet. Kapitlet baseras på den gruppintervju som IAF genomförde med arbetslöshetskassans representanter och på de handlingar som arbetslöshetskassan lämnade till IAF inför granskningen.

IAF:s bedömning

- Arbetslöshetskassan har goda allmänna förutsättningar för att utföra sitt uppdrag.
- Arbetslöshetskassan har en struktur för intern styrning och kontroll och styrelsen följer upp verksamheten löpande.

Arbetslöshetskassan har knappt 150 000 medlemmar. Arbetslöshetskassan leds av en kassaföreståndare som ansvarar för den löpande förvaltningen enligt de riktlinjer och anvisningar som arbetslöshetskassans styrelse har beslutat om. Styrelsen består av sex ledamöter och sex suppleanter. En av ledamöterna och hans suppleant är statens representanter som utses av IAF. Arbetslöshetskassans personal har också en representant och suppleant som ingår i styrelsen.

Styrelsen har möten en gång i månaden. Styrelsen följer bland annat upp medlems- och arbetslöshetsutvecklingen, arbetslöshetskassans ekonomi och medverkar i arbetet med omvärldsbevakning och verksamhetsplanering. Varje tertiäl gör en redovisning av den ekonomiska situationen. Dessutom följer styrelsen upp styrdokumentet minst en gång per år eller vid behov. Styrdokumentet innefattar bland annat verksamhetsplanen, arbetsordningen, beslutsordningen, attestordningen samt processkartor och riskkartläggningar för olika områden i verksamheten.

Statens representant i arbetslöshetskassans styrelse har uppgett att styrelsearbetet fungerar bra. Information som är relevant för styrelsen finns lättillgänglig och de omvärldsanalyser som redovisas följs upp och är till hjälp i utvecklingen och styrningen av verksamheten.

Ett nytt ärendehanteringssystem

Under hösten 2022 gick alla arbetslöshetskassor över till ett nytt ärendehanteringssystem, Våra sidor.

Arbetslöshetskassans verksamhet

- Arbetslöshetskassans verksamhetsområde är begränsat till anställda i Sverige som arbetar med administrativa funktioner i kommuner, landsting, regioner, bolag och stiftelser inom det kommunala området samt Svenska kyrkan, andra trossamfund och ekumeniska organisationer med flera.
- Arbetslöshetskassan har sitt säte i Stockholm.

I början av december utsattes arbetslöshetskassornas nya system för en säkerhetsrelaterad incident som påverkade samtliga arbetslöshetskassors IT-stöd. Under tiden som arbetslöshetskassorna utredde och analyserade händelsen stängdes systemet ned i förebyggande syfte. Det innebar att handläggning av ärenden stoppades under en period av cirka en vecka. Arbetslöshetskassan har trots det haft en väntetid³ som under IAF:s granskningsperiod var kortare än 4 veckor.⁴

I intervjun uppger arbetslöshetskassan att det finns utmaningar och behov av förbättringar i det nya systemet. Systemet behöver bli mer användarvänligt och effektivt. Under 2023 kommer samtliga arbetslöshetskassor och Sveriges a-kassor att fokusera på förbättringar av systemet.

Intern styrning och kontroll

I samband med granskningen har IAF tagit del av arbetslöshetskassans tidigare nämnda styrdokument.

Arbetslöshetskassans verksamhetsplan beskriver kommande aktiviteter med utgångspunkt i verksamhetsmålen. Ett av arbetslöshetskassans verksamhetsmål är att betala ut rätt ersättning i rätt tid utan att kvalitet och rättssäkerhet äventyras. För arbetslöshetskassan innebär det att medlemmarna ska få sin ersättning inom fyra veckor från det att de har ansökt om ersättning. Arbetslöshetskassan har som strategi att hjälpa sökanden att göra rätt för att utbetalningar ska bli så korrekta som möjligt. Det gör de genom att förtydliga informationen om arbetslöshetsförsäkringen och genom att utbilda arbetslöshetskassans försäkringsinformatörer, i syfte att säkerställa ett gott bemötande och hjälp till de medlemmar som behöver stöd via telefon. Dessa insatser är även ett led i arbetet med att både behålla och höja nöjdhetsindex som också är ett av arbetslöshetskassans verksamhetsmål.

Av arbetslöshetskassans verksamhetsplan och av intervjun framgår även att de genomför ett systematiskt kvalitetsarbete genom att bland annat följa upp regelefterlevnad, se till att kunskap inom försäkringen sprids i organisationen och genom att arbeta efter likabehandlingsprincipen. Varje år tar arbetslöshetskassan fram en plan över vilka utbildningar och granskningar som ska genomföras. Denna plan kan dock ändras under året utifrån identifierade risker och behov. Interna granskningar kan utföras utifrån en beställning från den försäkringsansvarige, utifrån IAF:s fokusområden eller som en uppföljning för att kvalitetssäkra efter en

³ Väntetid är medianvärdet av det antal veckor det tar mellan den vecka en person skickar in sin första tidrapport och den vecka då personen får den första utbetalningen. Endast nya ärenden, så kallade förstagsprövningar, ingår i statistiken. Median är det tal som storleksmässigt ligger i mitten av en ordnad talserie.

⁴ IAF:s statistikdatabas.

genomförd utbildning. Under 2021 och 2022 har de genomfört följande granskningar:

- ärendegranskning med fokus på beslut som har fattats av nya medarbetare och granskning av äldre ärenden som inte har avslutats
- granskning av behörigheter, för att säkerställa att medarbetarna har rätt behörigheter i systemen.

Vid intervjutillfället hade arbetslöshetskassan endast arbetat i det nya ärendehanteringssystemet i cirka en månad. Detta har inneburit svårigheter för arbetslöshetskassan att planera vilka interna granskningar och kontroller som ska genomföras under 2023. Arbetslöshetskassan uppger att de dels behöver tid att identifiera och analysera de risker som det nya systemet kan orsaka i en handläggningssituation, dels att det tar tid att lära sig det nya systemet.

Kompetens och bemanning

Arbetslöshetskassan uppger att det är behoven som styr vilka kompetenskrav som ställs vid rekrytering av nya medarbetare. Vid akut behov av personal kan arbetslöshetskassan efterfråga personer med tidigare erfarenhet av handläggning inom arbetslöshetsförsäkringen. I övrigt internrekryterar arbetslöshetskassan till stor del ersättningshandläggare från deras redan anställda informatörer som har god kännedom om försäkringen.

Utbildning av samtliga anställda genomförs internt och även av Sveriges a-kassor. Arbetslöshetskassan har bland annat genomfört interna utbildningar inom olika områden av arbetslöshetsförsäkringen, utbildningar i klarspråk och att motivera beslut samt utbildningar i det nya ärendehanteringssystemet. De arbetar även med att sprida kunskap i organisationen om ändringar som kan uppstå inom arbetslöshetsförsäkringen.

Arbetslöshetskassan har 40 anställda, varav omkring 20 arbetar med ersättningshandläggning. Några av dessa utredare är specialiserade och handlägger företagarendena, EU-ärendena och vissa arbetar huvudsakligen med omprövningar. Arbetslöshetskassan har även 7 informatörer som arbetar med kundtjänst och medlemshandläggning. Informatörerna handlägger även vissa underrättelser från Arbetsförmedlingen.

Arbetslöshetskassan uppger att de nu ser över organisationen, för att på sikt skapa en ny arbetsgrupp som samlar funktionerna omprövningshandläggare och återkravsspecialister samt handläggare som ska arbeta med utbildningar och interngranskningar. I samband med den översynen kommer omprövning av medlemsärendena att hanteras av utvalda informatörer.

Jämställdhetsarbete i organisationen

Arbetslöshetskassan uppger att de ser arbetet med likabehandling av medlemmarna som ett led i arbetet med jämställdhet. Ett exempel på det är att de aidentifierar ärenden som ska föredras för styrelsen. Arbetslöshetskassan uppger också att de gärna ser att arbetsplatsen ska spegla samhället i stort.

Skälen för IAF:s bedömning

Skälen till att IAF bedömer att arbetslöshetskassan har goda allmänna förutsättningar att utföra sitt uppdrag är att den interna styrningen och kontrollen av verksamheten bygger på dokumenterade rutiner, samt att arbetslöshetskassan genomför riskbedömningar av både interna och externa faktorer.

Arbetslöshetskassan följer även upp verksamheten regelbundet och bedriver efterkontroller av handläggningen i enskilda ärenden.

IAF har inte funnit anledning att bedöma annat än att arbetslöshetskassan har goda allmänna förutsättningar att genomföra sitt uppdrag.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan Vision har inte haft något att invända mot beskrivningarna i kapitel 2.

3

Arbetslöshetskassans ekonomi

I kapitlet beskriver vi arbetslöshetskassans Visions allmänna ekonomiska förutsättningar och medlemshantering. Kapitlet baseras på gruppintervjun som genomfördes med representanter för arbetslöshetskassan, samt de handlingar arbetslöshetskassan lämnade in till IAF inför granskningen och årsredovisningen.

IAF:s bedömning

- Arbetslöshetskassan har stabil ekonomi.
- Arbetslöshetskassan har en strukturerad uppföljning och kontroll av ekonomin.

IAF granskar varje år arbetslöshetskassornas årsredovisningar utifrån IAF:s föreskrifter (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor som reglerar hur årsredovisningen ska utformas⁵, och utifrån lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK). I samband med granskningen beräknar och sammanställer IAF ekonomiska nyckeltal, vilket ger en bild av arbetslöshetskassornas ekonomi.

Medlemmarna finansierar arbetslöshetskassornas administration via medlemsavgiften. Till de administrativa kostnaderna räknas exempelvis personalkostnader, IT-kostnader och lokalhyra. Låga administrationskostnader är en viktig faktor för att kunna ha låga medlemsavgifter, och göra det möjligt för fler att ta del av den inkomstrelaterade delen av arbetslöshetsförsäkringen via medlemskap i en arbetslöshetskassa.

Ekonomiska fakta och nyckeltal för Arbetslöshetskassan Vision 2022

- Resultat: 9 804 000 kronor.
- Eget kapital: 106 453 000 kronor.
- Administrationskostnad per medlem: 393 kronor.
- Kostnadstäckning eget kapital: 5,5 månader.
- Soliditet: 85 procent.
- Kassalikviditet: 129 procent.

Arbetslöshetskassans administrationskostnad per medlem och år var 403 kronor 2021 och 393 kronor 2022.⁶

Sedan juli 2020 har arbetslöshetskassan haft en medlemsavgift på 135 kronor per medlem och månad.⁷ Kassaföreståndaren uppgav vid intervjutillfället att det i dagsläget inte finns några planer på att ändra medlemsavgiften.

⁵ Enligt 22 § förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor får Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen meddela närmare föreskrifter om arbetslöshetskassans löpande bokföring och årsredovisning. Om det finns särskilda skäl, får föreskrifterna avvika från vad som följer av bokföringslagen (1999:1078) och årsredovisningslagen (1995:1554).

⁶ År 2021 var medianvärdet för arbetslöshetskassornas administrationskostnad per medlem och år 538 kronor.

⁷ Medianvärdet för arbetslöshetskassornas medlemsavgifter uppgick till 143 kronor i april 2023.

I samband med granskningen har vi tagit del av arbetslöshetskassans årsredovisning för 2022 samt budget för 2022 och 2023. Arbetslöshetskassan redovisade ett resultat 2022 på nästan 10 miljoner kronor, vilket innebar att det egna kapitalet ökade med motsvarande och vid utgången av 2022 uppgick det till cirka 106 miljoner kronor. År 2023 budgeterar arbetslöshetskassan med ett underskott på cirka 1 miljon kronor.

En arbetslöshetskassas inkomster som inte används för löpande utgifter under verksamhetsåret, ska användas för sådana utgifter följande verksamhetsår.⁸ IAF anser, med utgångspunkt från det, att huvudregeln är att en arbetslöshetskassa ska ha en nivå på det egna kapitalet som maximalt motsvarar ett års kostnader. Vid utgången av 2022 uppgick arbetslöshetskassans kostnadstäckning⁹ till 5,5 månader.

Utifrån årsredovisningen för 2022 har IAF beräknat arbetslöshetskassans soliditet¹⁰ och kassalikviditet¹¹. Soliditeten uppgick till 85 procent och kassalikviditeten till 129 procent.

Medlemsrapportering

IAF:s bedömning

- Arbetslöshetskassans inrapportering av medlemsuppgifter till IAF:s tjänsteportal fungerar bra.

Med anledning av att statens uppörd av finansieringsavgift¹² från arbetslöshetskassorna uppgår till betydande belopp, har vi granskat arbetslöshetskassans inrapporterade medlemsuppgifter till IAF:s tjänsteportal. De inrapporterade medlemsantalen ligger till grund för beräkningen av finansieringsavgiften. Granskningen har omfattat arbetslöshetskassans inrapporterade medlemsantal för helåret 2022. Vi kan konstatera att inga avvikelser förekom mellan

⁸ 44 § LAK.

⁹ Kostnadstäckningen visar hur många månader det egna kapitalet täcker administration, avgifter till staten och finansiella kostnader. Genom att relatera det egna kapitalet till arbetslöshetskassans kostnader går det att följa om en arbetslöshetskassas intäkter som inte används för löpande kostnader under verksamhetsåret används för sådana kostnader under följande verksamhetsår.

¹⁰ Soliditet är ett nyckeltal som visar hur stor del av verksamhetens tillgångar som finansieras med eget kapital och därmed motsvarar arbetslöshetskassans betalningsförmåga på lång sikt. Det beräknas genom eget kapital i förhållande till balansomslutningen. Låg soliditet innebär att det egna kapitalet är litet och att skulderna är stora vilket innebär hög risk för verksamheten.

¹¹ Kassalikviditet beräknas genom omsättningstillgångar i förhållande till kortfristiga skulder. En kassalikviditet på 100 procent innebär att arbetslöshetskassan kan betala de kortfristiga skulderna omgående under förutsättning att omsättningstillgångarna kan omsättas direkt.

¹² Enligt 48 § LAK ska en arbetslöshetskassa betala finansieringsavgift till staten för att finansiera en del av statens kostnader för utbetalad arbetslöshetsersättning för varje medlem som fanns i arbetslöshetskassan den sista dagen i månaden. Finansieringsavgiften motsvarar 131 procent av den under månaden genomsnittligt utbetalade dagpenningen enligt inkomstbortfallsförsäkringen delat med tolv.

arbetslöshetskassans underlag och de inrapporterade medlemsantalen i IAF:s tjänsteportal.

Samtliga av arbetslöshetskassans medlemmar hanteras i medlemssystemet MIR. Systemet består av två applikationer för medlemshanteringen: PEGA och Soft Admin. PEGA är portalen gentemot medlemmarna, där de kan begära in- och utträde samt se sina inbetalningar och kopior på fakturor med mera. Soft Admin är applikationen där arbetslöshetskassan hanterar medlemsavgifterna i form av ekonomi, konteringar och bristande betalning¹³. Om en medlem inte betalar sin medlemsavgift i tid skickas två påminnelser ut automatiskt och efter tre månader med utebliven betalning fattar arbetslöshetskassan beslut om utträde på grund av bristande betalning.

Medlemsantalet i arbetslöshetskassan ökade något under coronapandemin och i december 2022 var antalet medlemmar 147 280. Medlemstapp till andra arbetslöshetskassor är inte något som arbetslöshetskassan upplever är ett problem, och medlemsutvecklingen följs upp varje månad på styrelsemötena.

Skälen för IAF:s bedömning

Skälen till att IAF bedömer att arbetslöshetskassan har goda ekonomiska förutsättningar för att bedriva sin verksamhet är att arbetslöshetskassan arbetar strukturerat med uppföljning och kontroll av ekonomin samt uppföljning av medlemsutvecklingen. Nyckeltalen visar även att arbetslöshetskassan har god betalningsförmåga på både lång och kort sikt.

IAF har inte funnit anledning att bedöma annat än att även medlemsrapporteringen fungerar bra.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan Vision har inte haft något att invända mot beskrivningarna i kapitel 3.

¹³ 45 § LAK.

4

Ärendegranskning

I kapitlet sammanfattar vi resultatet av den granskning av enskilda ärenden som IAF genomförde i oktober–november 2022.

Ärendegranskningen omfattade 78 ärenden, där beslut har fattats under perioden april–september 2022. Ärendetyperna som har granskats är 25 förstagångsprövningar, 28 underrättelser om ifrågasatt ersättningsrätt från Arbetsförmedlingen och 25 ärenden där arbetslöshetskassan har återkrävt felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning.

Efter ärendegranskningen fann IAF anledning att påpeka brister i

- fyra ärenden som gällde förstagångsprövningar
- ett ärende som gällde underrättelser.

IAF:s påpekanden i enskilda ärenden har redovisats till arbetslöshetskassan i ett separat beslut. I det här kapitlet sammanfattar vi resultatet av ärendegranskningen på en övergripande nivå.

IAF:s bedömningar avser bara de ärenden som har granskats och är därmed inte representativa för handläggningen av samtliga ärenden och ärendetyper vid Arbetslöshetskassan Vision.

Granskning av förstagångsprövningar

IAF:s bedömning

- Arbetslöshetskassans handläggning av förstagångsprövningar fungerar överlag bra i de granskade ärendena.

IAF påpekar

- att 4 av de 25 granskade ärendena har brister¹⁴
- att flertalet av arbetslöshetskassans beslutsbrev saknar information om vilken period som ersättningen har beräknats på (ramtid).

Utifrån de granskade ärendena konstaterar IAF att arbetslöshetskassan har handlagt ärendena på ett sätt som gör att de är lätta att följa genom dokumenterade handläggningsåtgärder och tjänsteanteckningar.

IAF har granskat 25 ärenden där arbetslöshetskassan har fattat beslut i förstagångsprövade ersättningsärenden. IAF bedömer att det finns brister i fyra av dem.

¹⁴ Avslut av granskning av enskilda ärenden vid Arbetslöshetskassan Vision, dnr 2022/383.

Bristerna består i att:

- Socialförsäkringsförmåner felaktigt har inkluderats i beräkningen av normalarbetstid och normalinkomst i ett ärende. Arbetslöshetskassan har även brustit i att utreda eventuell frånvaro.
- Arbetad tid har schabloniserats felaktigt i ett ärende. Arbetslöshetskassan har heller inte utrett uppgift om att anställningen har avslutats på egen begäran.
- Arbetslöshetskassan har i ett ärende felaktigt inkluderat ob-tid i beräkningen av den sökandes normalarbetstid.
- Arbetslöshetskassan har i ett ärende inte fattat ett formellt beslut om avslag för en dag som den sökande inte har haft rätt till ersättning.

Brister i beslutsbrev

IAF noterar att det genomgående av besluten inte tydligt framgår vilka månader som har ingått i ramtiden. Arbetslöshetskassan har i sina beslutsbrev enbart angett start- och slutmånad.

Skälen för IAF:s bedömning

Det är viktigt att arbetslöshetskassan utreder omständigheter i ärendena fullt ut för att besluten ska bli korrekta. Det är också viktigt att arbetslöshetskassan kontrollerar det underlag som ingår i beräkningen av normalarbetstid och normalinkomst för att säkerställa att beräkningen är korrekt.

Den ersättningssökande bör få tydlig information om varför arbetslöshetskassan har fattat beslut om att inte bevilja ersättning.

I beslutsbrevens bör det tydligt framgå hur beräkningen av ersättningen har gjorts, för att de sökande ska kunna kontrollera de uppgifter som ligger till grund för arbetslöshetskassans beslut.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har i sitt yttrande uppgett att de ska se över sina formuleringar i beslutsmallarna för att på ett bättre sätt tydliggöra hur arbetslöshetsersättningen har beräknats för den enskilde.

Arbetslöshetskassan invänder inte mot IAF:s iakttagelser i de aktuella ärendena men framhåller att det i flera fall inte har påverkat den ersättning som har betalats ut till den enskilde. I de ärenden där arbetslöshetskassan bedömt att risk finns för att felaktig ersättning har utbetalats har arbetslöshetskassan meddelat att de kommer utreda ärendena vidare och vid behov ändra dessa.

Granskning av underrättelser

IAF:s bedömning

- Arbetslöshetskassans handläggning av underrättelser från Arbetsförmedlingen fungerar bra i de granskade ärendena.

IAF påpekar

- att 1 av de 28 granskade ärendena har en brist.¹⁵

Utifrån de granskade ärendena konstaterar IAF att arbetslöshetskassan har handlagt ärendena på ett sätt som gör att de är lätta att följa genom dokumenterade handläggningsåtgärder och tjänsteanteckningar.

IAF har granskat 28 ärenden om ifrågasatt ersättningsrätt efter en inkommen underrättelse från Arbetsförmedlingen. IAF bedömer att det finns en brist i ett av ärendena.

Bristen består i att arbetslöshetskassan har fattat beslut i ett ärende utan att beakta inkommen komplettering från Arbetsförmedlingen.

Skälen för IAF:s bedömning

Det är viktigt att arbetslöshetskassan beaktar all information som tillförs i ett ärende för att handläggningen ska bli korrekt.

I övrigt har IAF inte funnit anledning att bedöma annat än att arbetslöshetskassans handläggning av underrättelser fungerar bra i de granskade ärendena.

Arbetslöshetskassans yttrande

Av yttrandet framgår att arbetslöshetskassan kommer att rätta ärendet.

Granskning av återkrav

IAF:s bedömning

- Arbetslöshetskassans handläggning av ärenden om återkrav fungerar bra i de granskade ärendena.

¹⁵ Avslut av granskning av enskilda ärenden vid Arbetslöshetskassan Vision, dnr 2022/383.

Utifrån de granskade ärendena konstaterar IAF att arbetslöshetskassan har handlagt ärendena på ett sätt som gör att de är lätta att följa genom dokumenterade handläggningsåtgärder och tjänsteanteckningar.

IAF har granskat 25 ärenden där arbetslöshetskassan har återkrävt utbetalad arbetslöshetsersättning och bedömer att samtliga ärenden är korrekt hanterade.

Skälen för IAF:s bedömning

När det gäller handläggningen av återkrav har IAF inte funnit anledning att bedöma annat än att den fungerar bra i de granskade ärendena.

5

Redogörelse för åtgärder

Arbetslöshetskassan Vision har i sitt yttrande uppgett att de kommer att åtgärda de brister som IAF funnit vid ärendegranskningen. IAF bedömer därför att någon ytterligare uppföljning inte är nödvändig.

Bilaga 1: IAF:s skala för bedömning av brister

När vi genom vår tillsyn och granskning har funnit brister i tillämpningen av regelverket eller i den övriga verksamheten, ska vi påtala bristerna till den aktör vi har granskat. För att tydliggöra denna återkoppling och för att underlätta för aktören att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristerna, bedömer vi allvaret i bristerna utifrån nedanstående fyrgradiga skala.

1. Påpekande

IAF påpekar en brist, när bristen inte har fått några eller endast små konsekvenser.

2. Anmärkning

IAF riktar en anmärkning mot den aktör vi har granskat när bristen är av liten omfattning eller mindre allvarlig art.

3. Kritik

IAF riktar kritik mot den aktör vi har granskat när bristen är omfattande men mindre allvarlig, eller när bristen är allvarlig men mindre omfattande.

4. Allvarlig kritik

IAF riktar allvarlig kritik mot den aktör vi har granskat när bristen är av större omfattning eller avser allvarligare avsteg från gällande regelverk, eller av sådan art att den riskerar att skada arbetslöshetsförsäkringens legitimitet.

Bilaga 2: IAF:s modell för kassagranskning

Kassagranskning är IAF:s modell för granskning av arbetslöshetskassornas arbete med att upprätthålla rättssäkerhet och effektivitet i arbetslöshetsförsäkringen. En kassagranskning ska ge en översiktlig men ändå mångfacetterad bild av arbetslöshetskassans verksamhet. Utgångspunkten för en kassagranskning är att både arbetsformer, styrning och rättstillämpning står i fokus. Granskningen omfattar därför både arbetslöshetskassans förvaltning, ekonomi och handläggning av flera ärendetyper för att ge en heltäckande bild.

Syftet är att granska arbetslöshetskassans förutsättningar att bedriva verksamheten samt om arbetslöshetskassan säkerställer en effektiv och rättssäker hantering av arbetslöshetsförsäkringen och förebygger risker för felaktiga utbetalningar av arbetslöshetsersättning. Kassagranskningen omfattar både en granskning av relevanta verksamhetsdokument, intervjuer med företrädare för arbetslöshetskassan och ärendegranskning. En översiktlig genomgång sker av arbetslöshetskassans ekonomi och medlemshantering.

Granskningsområdena är:

- Organisation och förvaltning
- Ekonomi (årsredovisning och medlemsrapportering)
- Ärendegranskning

Ärendegranskningen omfattar 3–4 ärendetyper. Urvalet kan även avse en annan ärendetyp än vad som normalt ingår i kassagranskningen om en riskanalys visar att det finns skäl för det.

Ärendegranskningen genomförs utifrån granskningsmallar. Vid behov ställer IAF frågor om ärendehandläggningen utifrån de iakttagelser som görs.

Granskningen av arbetslöshetskassans förvaltning genomförs i huvudsak i form av en eller flera intervjuer med kassaföreståndaren, styrelseordföranden och eventuella andra representanter för arbetslöshetskassan. IAF ställer frågor utifrån ett antal områden som delas med arbetslöshetskassan i förväg. Intervjuerna ska ge IAF en uppfattning om arbetslöshetskassans organisation, förvaltning och förutsättningar att bedriva verksamheten. De ska också ge IAF en uppfattning om arbetslöshetskassans arbete med intern kontroll och kvalitetsarbete samt hur arbetslöshetskassan i övrigt upprätthåller rättssäkerhet och effektivitet i sin handläggning av ärenden genom styrningen av verksamheten.

Även attesträtter, medlemsrapportering och beslutsordning granskas i samband med granskningsbesöket.

Bilaga 3: Urval

Förstagångsprövningar

I ärendegranskningen av förstagångsprövningar har IAF utgått från ärenden där en ny ersättningsperiod beviljas utan att den ersättningssökande har haft möjlighet att återknyta till en tidigare ersättningsperiod och den ersättningssökande har fått ersättning utbetald någon gång efter det att ersättningsperioden påbörjades. Granskningen gäller bara ärenden där beslut har tagits under april–september 2022. Vi har granskat 25 slumpmässigt valda ärenden.

Underrättelser

I ärendegranskningen av underrättelser har IAF utgått från underrättelser med grund i 43 § och 43 a § i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, där beslut har tagits under april–september 2022. Vi har granskat 14 slumpmässigt valda ärenden där arbetslöshetskassan har beslutat om att ersättningstagaren ska få en sanktion samt 14 slumpmässigt valda ärenden där arbetslöshetskassan har beslutat om att ersättningstagaren inte ska få en sanktion.

Återkrav

I ärendegranskningen av återkrav har IAF utgått från återkravsärenden där beslut har tagits under april–september 2022. Vi har granskat 25 slumpmässigt valda ärenden.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150-48 70 00
E-post: iaf@iaf.se
www.iaf.se